

Nr 517

Av herr Nilsson, Ferdinand, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 162, med förslag till förordning om allmän varus katt, m. m.

I anledning av prop. nr 162 om införande av allmän omsättningskatt m. m. aktualiseras frågan om icke i stället för denna skatt andra åtgärder bör övervägas för att ernå balans i budgeten. Fråga om besparingar av olika slag samt om i vad mån för vissa ändamål en ökad upplåning kan vara motiverad träder därvid i förgrunden. En vid värriksdagen beslutad sänkning av den särskilda inkomstskatten för aktiebolag förefaller med hänsyn till beloppets storlek och andra omständigheter även böra komma under förnyat övervägande.

Den hittills gällande skatteprocenten vid aktiebolagsbeskattningen bestämdes år 1955 efter grunder angivna i prop. 196. Den i samband härmed anförda motiveringen betonar särskilt den konjunkturpolitiska avsikten att genom en förhöjd beskattning av företag som arbetar i aktiebolagsform m. fl. dämpa den då förefintliga konjunktoren och motverka en av denna framdriven utveckling i inflationistisk riktning. Det förutsattes att en situation med ett mindre riskfyllt konjunkturläge skulle kunna föranleda att skatten sänktes.

Beslutet innebar att inkomstskatten för aktiebolag höjdes från 40 procent till 45 procent vid 1956 års taxering och till 50 procent från och med 1957 års taxering. Beträffande andra juridiska personer fastställdes andra normer varpå i detta sammanhang icke ingås. Skatten beräknades för 1957 medföra en inkomstförbättring för statsverket på omkring 250 milj. kr.

År 1958 föreslog bevillningsutskottet i betänkande nr 9 med hänvisning till förändring inom konjunkturläget att en återgång till tidigare lägre skattesats för aktiebolag skulle ske. Riksdagen beslöt emellertid i överensstämmelse med en till utskottets betänkande avgiven reservation att avslå utskottsförslaget och bibehålla skatten. Den till grund för riksdagens beslut liggande reservationens motivering synes i dagens läge böra uppmärksammas. Däri framhölls bl. a. att det internationella och svenska konjunkturläget var allt för oklart och fullt av risker för ett återuppflammande av de inflationistiska tendenserna i den svenska ekonomien. Reservationserna betonade även hänsyn till att skatten behövdes för att balansera budgeten. Emellertid gavs även några normer för i vilket läge skatten eventuellt skulle kunna sänkas. Detta borde sålunda kunna ifrågakomma i ett konjunkturläge som kunde motivera detta eller då den 1955 beslutade

skattehöjningen av statsfinansiella skäl inte längre behövdes *eller* då denna inkomst skulle kunna ersättas av andra lämpligare skatteformer.

Rent generellt synes kunna sägas att läget knappast framstår som mindre riskfyllt för närvarande än år 1958. Även i övrigt torde de ovan angivna förutsättningar under vilka skatten borde vara lägre i fråga om aktiebolagen böra omprövas. Att läget i början av året kunde bedömas gynnsammare är en sak. Det är det nuvarande läget som bör ifrågakomma vid denna omprövning. Det låter sig konstateras att från regeringens sida det nuvarande ekonomiska läget ansetts motivera omfattande konjunkturdämpande åtgärder till och med i form av en allmän omsättningsskatt med dess även i propositionen omvittnade svåra sociala skadeverkningar. Ur denna synpunkt förefaller det icke vara någon väl genomtänkt politik att sänka en sedan flera år förefintlig skatt, vars storlek avvägs i avsikt att utgöra en hämsko på inflatoriska tendenser, samtidigt som man anser läget motivera att tillgripa en än mera omfattande beskattningsåtgärd med i propositionen angivet likaledes inflationsbekämpande syfte. Det förefaller icke som om den förändring av det konjunkturpolitiska läget som i propositionen tecknas skulle kunna motivera en tillämpning av vad som av reservanterna i bevillningsutskottet 1958 i sådant hänseende anfördes angående förutsättningar för bolagsskattens sänkning. Tvärtom torde konjunkturerna nu bedömas mera pessimistiskt. Budgetläget, som likaledes av samma reservanter angavs kunna i fall av en gynnsam utveckling motivera skattens sänkning, synes enligt propositionens framställning icke heller ha blivit sådant som då ansågs kunna motivera att bolagsskatten sänktes. Till sist återstår den av nyssnämnda reservanter berörda tanken att bolagsskattens höjning kan utbytas mot andra statsinkomster. Det är ur denna synpunkt svårt att förstå hur det skulle kunna framstå som lämpligt och ur social synpunkt rättvist att bereda bolagen skattelindring med mycket stora belopp samtidigt som man anser sig nödsakad att skaffa medel åt statskassan genom att lägga ökade skattebördor på familjer med knapp bärgning. Att samtidigt som man genomför en sådan beskattning efterskänka miljonbelopp genom att sänka beskattningen av bolagen förefaller icke rimligt.

I olika sammanhang har anförts att en sänkning av bolagsskatten skulle vara en lämplig kompensation till företagarna för den börda och de besvärligheter som de i våras beslutade tilläggs pensionerna till de bättre ställda löneanställda innebär. Även när det gäller kompensationen synes en viss kategoriklyvning förefinnas. Det stora flertalet företagare, jordbrukare, trädgårdsodlare, fiskare, handlande, hantverkare och andra med mindre rörelse, bedriver i regel icke sin verksamhet i aktiebolagsform. För de små familjebolagen och liknande är inte heller bolagens dubbelbeskattning samma problem som för de större företagen. Det är till dessa större

som kompensationen genom bolagsskattens sänkning väsentligen går. Skall de mindre företagen, som har stark känning av tilläggs-pensionsbeslutets verkningar, erhålla någon kompensation, måste andra utvägar anlitas. En möjlighet, som skulle i hög grad förenkla den statliga administrationen av denna omfattande reform och även förstärka tryggheten för dem som är anställda i småföretag med svag ekonomi, är att i anslutning till vad som gäller om den engelska pensioneringen låta förslagsvis någon eller kanske ett par tilläggs-pensionsberättigade anställda i varje företag erhålla sin tilläggs-pension på pensionsfondens bekostnad, utan att det enskilda företaget därav särskilt belastas. Faktum kvarstår att en sänkt bolagsskatt inte ger någonting alls åt företag som inte arbetar i aktiebolagsform, och det är det alldeles övervägande flertalet.

Under åberopande av vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte dels med verkan från 1 januari 1960 fastställa inkomstskatten för aktiebolag till oförändrat 50 procent samt dels även i övrigt söka andra utvägar att undgå en allmän omsättningsskatt i enlighet med vad i motionen säges.

Stockholm den 20 oktober 1959

Ferdinand Nilsson
i Kungsängen